

Inhoud

Voorwoord (Pierre Wijnen)	3
Winter 2014/'15 (Ben Bongers)	5
Openingshandeling Ommetje Glana Nova (Ben Bongers)	7
2015: Jaar van de bomen (Gerrit Haak)	9
11 oktober 2014: vrijwilligersmiddag (Miel van der Vring)	11
Tuinweetjes (Toos van der Vring)	12
Feest der Vergeten Groenten (Toos van der Vring)	13
Beverexcursie 28 september (Ben Bongers)	14
Paddenstoelenlezing en -excursie (Lex Vlieks)	15
Fietstocht 21 september (Lex Vlieks)	16
Regiowandeling 5 oktober (Lex Vlieks)	16
Op zoek naar het donker (Ben Bongers)	17
Vogelexcursie Hochterband (Lex Vlieks)	17
Lezing 'Ecologie van het bos' 20 november (Lex Vlieks)	18
De krabspin revisited (Lex Vlieks)	18
De Beekprik (Ria van Mourik)	19
Bijenproject (Lex Vlieks) / Participatie- en adoptieproject bessenheuvel (Ben Bongers & Gerrit Haak)	21
Vogelwerkgroep – broedgegevens 2014 (Jo Douven)	22
Programma winterseizoen Westelijke Mijnstreek (Lex Vlieks)	23
Bestuur / Fijne feestdagen / Contributie	27

Colofon

Het Steenuiltje is het seizoensblad van IVN Munstergeleen en verschijnt op 21 maart, 21 juni, 21 september en 21 december, onder redactie van: Toos van der Vring & Ben Bongers; zij werken samen met de redactie van *Bladgroen*, het kwartaalblad van IVN Sittard-Geleen.

De gezamenlijke redactie (IVN Sittard-Geleen & IVN Munstergeleen) bestaat uit: Toos van der Vring, Hermie Stoelwinder, Peter Munten, Ben Bongers, Lex Vlieks.

Redactieadres: Ben Bongers, Parallelweg 2A , 6136 AN Sittard; T: 0464522685

E: b.j.j.m.bongers@home.nl.

Website: www.ivn.nl/afdeling/munstergeleen

De foto's in dit nummer zijn gemaakt door Miriam Pietz, Christine Wolfs, Lex Vlieks, Gerrit Haak en Ben Bongers.

Bij de foto op de voorkant: het zicht oost-west laat zien hoezeer de tuin in de herfst is opengewerkt.

Beste IVN-vrienden, beste mensen,

“Grenzen aan de groei” is de titel van een rapport uitgegeven door de Club van Rome in 1972.

De uitputtingsproblematiek staat centraal in het rapport. De groeitrend van de wereldbevolking, industrialisatie, vervuiling, voedselproductie en uitputting van natuurlijke hulpbronnen.

Voor mij was het een mijlpaal in mijn leven. Ik was er helemaal door gegrepen en dacht in mijn jeugdige overmoed maar aan één ding: actie ! Met mij was er nog een handvol mensen, die mijn zorgen deelden. Wij werden neergezet als paniekzaaiers, die de grote vooruitgang alleen maar remden. Toen ik bij mijn toenmalige werkgever, de gemeente, te kennen gaf milieukunde te willen gaan studeren, stemde men aarzelend toe. Dit met de opmerking, dat er hiervoor in Sittard geen enkele toekomst was.

We zijn nu 42 jaar verder. Lokaal gezien is een en ander in positieve zin veranderd. We storten ons afval niet meer in kuilen, zorgen dat onze bodem beter wordt beschermd en de beken zijn weer redelijk schoon. Mondiaal gezien is het boek helaas nog steeds actueel. De verbeteringen, die wij hier hebben, gaan vaak ten koste van het milieu in de ontwikkelingslanden.

Als IVN proberen wij een bijdrage te leveren om tot verbetering te komen, door mensen bewust te maken hoe belangrijk onze leefwereld is.

Als dat goed wordt beseft, gaan onze politici vanzelf hun programma's daar op afstemmen en kunt U, door een juiste keuze in het stemhokje, verandering tot stand brengen. Het moet immers hier veranderen om het elders in de wereld te kunnen verbeteren. Mag ik U mede namens het bestuur van IVN Munstergeleen fijne Kerstdagen en een voortreffelijk 2015 toewensen,

Uw voorzitter, Pierre Wijnen.

Pierre Wijnen (bestuurslid Stichting “Behoud Kollenberg”) plant samen met echtgenote, dochter, schoonzoon & kleinkinderen een boom in Memoriebos 3, Kollenberg, zaterdag 6 december 2014.

Scharrelslagerij P. Keulers

DE KONINKLIJKE NEDERLANDSE
HOOGESCHOOL WAGENINGEN

Scharrelvlees eerlijk en heerlijk

al meer dan 100 jaar!

Houbeneindstraat 1 | 6151 CP Munstergeleen | 046 451 30 54

Groente en fruit

Elly Hermans

Dorpstraat 62, Broeksittard

*Geen tijd om naar de markt te komen?
Kom dan bij ons thuis voor uw verse groente en fruit,
iedere vrijdag tussen 9.00 en 15.00 uur.*

Winter 2014/'15

Ook benieuwd of we de komende winter weer gaan overslaan? In ieder geval hadden we op 3 december 2014 de laagste temperatuur overdag sinds anderhalf jaar en die kou bleef zelfs een paar dagen aanhouden! Wie weet hebben we daarmee de winter gehad – of ben ik nu de goden aan het verzoeken?

Wat je wel hebt met al dat gebrek aan nachtvorst is dat de blaadjes maar niet willen vallen.

Daarom zal in de Heemtuin nog veel blad moeten worden geruimd. Van de andere kant is er heel veel snoeiwerk gedaan. Bijna op iedere zaterdag- en tegenwoordig ook maandagochtend was het prima werkweer. De tuin is daardoor zo goed als winterklaar en straks kan de zon overal goed bij. Dat wordt straks een feest op het stinzenveldje en de wilde narcissen-helling.

Ruim voordat de amfibieën zich gingen voorbereiden op de winter waren de vijvers opgeschoond. We waren vergeten hoe groot die vijvers eigenlijk waren en nu weer zijn dankzij het baggerwerk (met de blote knuisten!) van menige vrijwilliger. Ook de omheining van de vijvers is hersteld met stevige eiken staanders en leggers van acaciahout.

Achter de vijvers, aan de noordkant dus en gericht op het zuiden is tegen de houtstapel een wal van vijverslib gelegd. Insecten en ander gedierte zullen daar blij mee zijn.

Voor de bundels wilgentenen was op deze plaats geen ruimte meer. Een nieuwe dierenwigwam is opgezet in het vogelbos op de kruising van een aantal zichtlijnen. Benieuwd wat daarin gaat huizen.

In de Boerengaard wordt het pad tussen meidoornhaag en akkergewassen verlegd. Het komt nu vast langs de meidoornhaag te lopen waardoor deze ook gemakkelijker te scheren zal zijn. Iets om je alweer bij voorbaat op te verheugen!

Jaarprogramma 2015

Als het openstellingsseizoen is afgelopen moet er nagedacht worden over het nieuwe jaarprogramma. Ook voor het jaar 2015 is het weer gelukt een programma samen te stellen, waarbij IVN Sittard-Geleen en IVN Munstergeleen de krachten ook dit jaar hebben gebundeld. Het jaarprogramma treft u aan bij dit winternummer. Daarin kunt u ook de datum vinden voor de eerste openstelling in het volgende seizoen, traditioneel de op een na laatste zondag van maart.

De Heemtuin 40 jaar oud

Op 17 mei 1975 is de Heemtuin officieel geopend door burgemeester

Wagemans van Munstergeleen. Hij heeft ook de lindeboom geplant voor het een jaar eerder gebouwde heemtuinhuis dat bijna 35 jaar later zou afbranden, een brand die zijn sporen heeft achtergelaten op de lindeboom die sindsdien getoond heeft tegen een stootje te kunnen.

Verschillende activiteiten uit het jaarprogramma zullen in het teken staan van 40 jaar Heemtuin en op andere manieren zal aandacht worden besteed aan dit jubileum.

Ommetje Glana Nova / NLdoet

Veel tijd is gaan zitten en zal nog gaan zitten in onze deelname aan het ommetjesproject, waarin de IVN-afdelingen door de Provincie zijn gevraagd het voortouw te nemen.

Na de openingshandeling in de tuin van Pater Karel op zaterdag 22 november (zie het verslag in dit nummer) zal de eerste fase van de inrichting van Glana Nova binnenkort van start gaan. Wij hopen het Oranjefonds te interesseren voor het project en de NLdoet-dagen 20 & 21 maart a.s. (zie www.oranjefonds.nl > sociale initiatieven > campagnes > nldoet > IVN Munstergeleen) hiervoor te kunnen inzetten.

*Loopt u het ommetje Glana Nova en hebt u trek
in een lunch of een broodje – ook voor onderweg?*

home-made

huisgemaakt

ga naar

home-grown

uit eigen tuin

Geleenstraat 2 Munstergeleen op de plaats waar rond 1850 al een lunchgelegenheid was

Openingshandeling Ommetje Glana Nova 22 november

Bij schitterend weer verrichtte gedeputeerde Patrick van der Broeck de openingshandeling voor een ommetje door het gebied bij Munstergeleen waar de Geleenbeek in 2014 al is en in 2015 nog wordt gereconstrueerd. Die reconstructie schept de voorwaarden om de natuur van vroeger te laten terugkeren.

Oude natuur wordt nieuwe natuur! Het gaat allemaal gebeuren onder onze ogen en we hoeven alleen maar te gaan kijken. Het ommetje, dat nog wel moet worden ingericht, zal daartoe uitnodigen. Het is niet de bedoeling om het gebied, dat er nu zo maagdelijk uitziet, vol te plempen met paaltjes, wegwijzers en infopanelen, maar wel mag de wandelaar op een beperkt aantal plaatsen worden geholpen bij zijn natuur- (misschien ook historische) beleving. Over die inrichting moeten nog beslissingen worden genomen, ook in financiële zin. We hopen dat die beslissingen gunstig uitpakken.

De ceremonie vond plaats in de tuin achter de kapel en het geboortehuis van pater Karel, grenzend aan de Geleenbeek, en werd voorafgegaan door een prijsuitreiking voor ommetjes die waren gestimuleerd door IVN-District Limburg. Ger Houben van L1 was door het District ingehuurd om de prijswinnaars aan het woord te laten over bijvoorbeeld de nieuwe natuur in het zuidelijke Mesch of langs de boorden van de Niers.

Daarna was de beurt aan Ben Bongers die de gasten al bij het begin welkom had geheten, om eerst de pastor van de pater Karelkapel, vervolgens de gedeputeerde in te leiden. Deze onthulde een grote poster waarop de nieuwe Geleenbeek, weer fraai meanderend, te zien is met daaronder detailfoto's. In zijn toespraak zei de heer Van der Broeck zich erg aangesproken te voelen door de tekst van de pastor, waarin religie en dagelijks leven mooi samenkwamen. Aan water danken wij het leven maar wij zijn ook gehouden goed om te gaan met water – zie de overstromingen van de Maas in de jaren '90. Wethouder

Lebens, die vervolgens het woord kreeg, benadrukte de verbindende functie van water en groen tussen woonkernen en gaf daarmee zonder het zelf nog te beseffen een voorzet voor de presentatie van een mogelijke nieuwe naam voor de gemeente Sittard-Geleen (over die

bestaande naam was juist in de voorafgaande dagen discussie ontstaan) aan het eind van de bijeenkomst.

Wethouder Geilen liep mee met de wandeling die voor een deel de route van het ommetje volgde. Mevrouw Limpens, woonachtig op de Chorushoeve, had de poort opengezet, zodat het hele gezelschap de binnenplaats van deze historische hoeve kon bewonderen. Op verschillende plaatsen werd uitleg gegeven, door Harrij Gijsen en Hub Mulders als IVN-gidsen, door Fons Morel namens de Vereniging Sittards Verleden en door Ruud van Heel namens het Waterschap Roer en Overmaas. Via vers aangelegde paden, voorboden van het project *Beekdalen Geleen deel 2*, keerden wij terug in het dorp om exact op het afgesproken tijdstip in Lin's Garden onze koffie en vlaai te krijgen.

Foto's bij dit artikel (Lieke Muyris, IVN-District & Miriam Pietz, IVN Maas en Niers): 1. Pater Martin de Korte, Ben Bongers, Arie Boersma (IVN-District); 2. Ger Houben, Maarten van der Sande, Johan Stoffer (IVN Eijsden); 3 & 4. Gedeputeerde Patrick van der Broek, wethouders Noël Lebens & Léon Geilen; 5. Op naar de Chorushoeve; 6. Over een vers gebaand pad.

2015: Jaar van de bijzondere bomen

Dat bomen bijzonder zijn, zult u als natuurliefhebber ongetwijfeld beamen. Bomen zijn een onmisbare aankleding van ons landschap en zijn de ‘slagroom op de taart’, ook in de heuvels van Zuid-Limburg. In stad en dorp zijn de bomen in straten en perken essentieel voor de leefbaarheid. In kale straten en wijken met weinig bomen is meer criminaliteit. Niet voor niets wordt nieuwbouw altijd weergegeven in een ‘artist's impression’ met veel (fictieve) bomen; soms zie je zelfs door de bomen het gebouw bijna niet meer (of dat zo gerealiseerd wordt is een ander verhaal). Bomen zijn ook essentieel voor de biodiversiteit in de natuur; zo zijn honderden insecten, zwammen, e.d. enkel en alleen afhankelijk van onze inheemse eik (maar op een Amerikaanse eik vind je er maar weinig). De vogelaar zal bij bomen onmiddellijk denken aan de nestgelegenheid die ze bieden en van nature is hij geneigd naar vogels te speuren in bomen. Wie milieu-bewust is zal blij zijn met de luchtzuiverende eigenschappen van bomen: leverancier van zuurstof, opslag van CO2 en de opvang van, voor onze gezondheid schadelijk, fijnstof. Of misschien denkt u wel aan uw jeugd, toen u als kwajongen in die enorme, dikke boom krom ...

Maar de echt speciale bomen zijn meestal niet die mooie, rechte en opgesnoeide exemplaren. Juist de oude, grillige, knoestige, holle, scheve of speciaal gesnoeide bomen trekken de aandacht en vertellen een verhaal over de (boom)geschiedenis. Niet voor niets is de beroemdste boom in Sittard die merkwaardig gevormde, geknakte, op de grond liggende boom: de veel gefotografeerde Catalpa (trompetboom). Deze staat als veel andere monumentale bomen op een

historische locatie, ons (rijks)monumentale Stadspark. Maar we kunnen ook bijzondere bomen ontdekken op onverwachte plekken in bosranden en akkers, op vergeten plekken op landgoederen of in een nieuwbouwwijk, waar zo'n boom door een actiegroep is gered. Soms was er sprake van een eigenzinnige eigenaar, zoals koningin Juliana op Soestdijk die, tegen de adviezen in, weigerde bepaalde oude

bomen te kappen (zoals in een lezing getoond wordt).

Tja, welke boom u bijzonder vindt is deels subjectief, toch zijn er criteria waarom monumentale bomen moeten voldoen voor registratie in het landelijk register van de Bomenstichting. Bijzonder aan bomen is, dat ze ons mensen kunnen overleven en tevens de oudste levende wezens op aarde zijn. Monumentale bomen zijn daarom ouder dan 80 jaar, naast bijzondere kenmerken die ze verder hebben. Die prachtige linde op het oude dorpsplein is bijvoorbeeld beeldbepalend en dat kasteel is (rood) monument, maar die eeuwenoude bomen in het kasteelpark erbij zijn evengoed monumenten, maar dan groene. Ook de zeldzaamheid kan een boom 'monumentaal' maken – een zg. 'dendrologisch' criterium; de 'oudste', 'dikste' of 'hoogste' is een ander criterium.

Zo zult u allerlei 'bijzondere bomen' tegenkomen tijdens de regio-wandelingen in en om de stad, in het landschap en de 2 kasteelparken op historische locaties, die we in 2015 gaan bezoeken. U wordt van harte uitgenodigd hieraan deel te nemen. Daarnaast kunt u lezingen bijwonen over 'bomen met hun verhalen' en dan ontdekken, dat de Bomenstichting terecht zegt: "een boom is buitengewoon".

Programma:

26 maart 20.15 *Onze bomen en hun verhaal*, lezing Ria van Mourik, IVN-home Geleen;

2 april 20.15 *Wat zijn monumentale bomen?* lezing Gerrit Haak, Harmoniezaal Concordia aan de Koestraat in Obbicht.

26 april 10.00 *Bijzondere bomen in en om de stad*, 1e regiowandeling, Sittard;

28 juni 10.00 *Bijzondere bomen in kasteelpark Amstenrade*, 2de regiowandeling;

30 augustus 10.00 *Bijzondere bomen bij Kasteel Elsloo*, 3de regiowandeling;

4 oktober 10.00 *Bijzondere bomen in Kasteelpark Leut (B)*, 4de regiowandeling;

19 november 20.00 *Bijzondere bomen en hun verhaal*, lezing Gerrit Haak, IVN-home Geleen.

Gerrit Haak

Bij de foto's; hierboven: monumentale kastanjeboom die zijn naam gaf aan een school; vorige bladzijde: oude liggende en jonge staande catalpa erachter in het Stadspark, Sittard.

Terwijl 's morgens nog een tiental mensen in de heemtuin hun handen uit de mouwen staken en het zweet op de voorhoofden paarlde, stonden anderen wellicht reeds voor de kleerkast of spiegel om kledingstukken uit te zoeken en zich op te doffen voor een gezellige middag als dank voor de verrichte arbeid in het afgelopen jaar.

De rit ging deze keer naar brouwerij De Fontein in Stein, waar Rik en Lonneke Brouns al bijna tien jaar de scepter zwaaien. Vooraf echter werd de groep - een 20-tal personen groot- onder leiding van Né Brouns, een oom van Rik en al jaren een oude rot in het (gidsen)vak, rondgeleid door oud-Stein en zijn groen om uiteindelijk te belanden in de wintertuin van de brouwerij. Opmerkelijk tijdens de wandeling waren de sporen van de familie bever, die zijn best doet om de lager gelegen delen van Stein binnen nu en een aantal jaren een ander uiterlijk te geven. Daarnaast was het interessant te horen dat de Ur thans eigenlijk een zijtak van de Maas geworden is; omdat de bronnen van de Ur vanwege de industrialisatie nu hun water op zo'n vijf meter diepte naar de Maas sturen, laat men heden Maaswater door de bedding stromen om dit uiteindelijk weer te laten uitmonden in Moeder Maas.

Het tweede deel van de middag en begin van de avond heeft de brouwer zijn gasten het brouwproces uitgelegd en daarbij een viertal bieren laten proeven. Zij weten nu in ieder geval hoe het bierhaasje hupt, en voor degenen die er niet waren, hieronder een korte samenvatting:

de basis van bier is graan, vooral gerst, maar ook tarwe vervult een belangrijke rol bij het productieproces. Het graan laat men in gespecialiseerde bedrijven, de mouterijen, versneld kiemen, waarbij enzymen vrijkomen die tijdens het brouwen koolhydraten omzetten in enkelvoudige en meervoudige suikers. Het ontkiemde graan wordt gedroogd, soms - ten behoeve van de smaak - gebrand. Het mout wordt geplet, geschroot, gaat de brouwketel in en bij een temperatuur van 50°C starten de enzymen hun werk. Verderop in het proces wordt de

Echt wel oud-Stein

temperatuur verhoogd tot 65, respectievelijk 75°C. De lengte van deze periodes beïnvloedt de smaak van het bier. Tijdens dit *maischen* wordt ook het zetmeel omgezet in vergistbare en onvergistbare suikers, de laatste voor de smaak. De ontstane suikerrijke vloeistof wordt gefilterd, en de ontstane *wort* wordt gekookt, er wordt hop aan toegevoegd, versneld gekoeld, de gist komt erbij, en het proces is na de omzetting van suikers in alcohol nagenoeg voltooid. Een kind kan de was doen; begin maar!! Vergis je echter niet en voor ik het vergeet: men kope een oude molen, gaat die na de rompslomp rondom allerlei vergunningen verbouwen, men kope ook een brouwketel van 500 liter, een paar opslagtanks van 1000 liter en men beginne....

Succes, en als ik mag kiezen: Limburgs Tripel van De Fontein.

Tuinweetjes

(Bron: de natuurkalender 2012)

- Mollen zijn ook 's winters actief en halen rustig uw gazon overhoop. Misschien zelfs meer dan in andere seizoenen. Alleen als het hard vriest, lijken de mollen ook even hun werk te staken. Aarde van molshopen op het gazon moet je direct uitspreiden om grassterfte te voorkomen.
- Speciale tuinvogels of aparte natuurwaarnemingen in uw omgeving kunt u doorgeven aan www.waarneming.nl of bij vroegevogels@vara.nl.
- Houtas uit de kachel of de open haard kunt u gerust op de composthoop gooien. Die bevat onder andere kalk en kalium. Strooi hem liever niet direct in de moestuin of rond sierplanten.
- De winter is voor de meeste bomen niet de beste snoeitijd. Onder meer alle steenvruchten, walnoten, maar ook sierbomen zoals de berk en de esdoorn mogen niet in de winter worden gesnoeid omdat ze na de snoei hevig kunnen 'bloeden' als de sapstroom op gang komt. Snoei ze liefst in de zomer of eventueel heel vroeg in de herfst.
- Hebt u knotwilgen of andere bomen met zacht hout die zich laten knotten, dan is eind januari de tijd om dat te doen. Het knotten gebeurt het beste om de drie of vier jaar. Dan zijn de takken nog niet dik, zodat de snoeiwonden niet te groot worden. Snoei de boom volledig, maar laat kleine 'stoppeltjes' staan.

Feest der Vergeten Groenten

Op 6 september 2015 is er in de Heemtuin in Munstergeleen weer een themadag. Deze keer gaan we aandacht besteden aan vergeten groenten. We zullen o.a. vertellen over onze eigen gekweekte groenten in de heemtuin en u kunt proeven van lekkere gerechtjes hiervan bereid. Om u alvast kennis te laten maken met een aantal uit de mode geraakte groenten, zal ik er in de komende ivn-blaadjes meer over vertellen.

De reeks wordt geopend door ...

De pastinaak

behoort tot de zogenaamde vergeten groenten. Het is familie van oude bekende groenten, zoals wortels, venkel en knolselderij, en behoort tot de knolgewassen. De groente wordt ook wel eens pinksternagel of witte wortel genoemd. Tegenwoordig zie je de pastinaak weer bij de groenteman en zelfs de supermarkt liggen.

Oorsprong:

Pastinaak is een soort witte wortel met een smaak die tussen die van een wortel en een knolselderij in ligt. De smaak heeft ook iets weg van anijs. Door de wat zoetige smaak vinden ook kinderen dit vaak een lekkere groente om te eten. De pastinaak wordt al minstens 2000 jaar geteeld, hij komt oorspronkelijk uit de tijd van de Romeinen en Oude Grieken. Toen de Romeinen naar het Noorden gingen, namen ze de pastinaak mee. Zo is hij in onze regionen terecht gekomen. Het was jaren een basis-ingrediënt voor het bereiden van eten.

Romige Pastinaaksoep

Schil 4 pastinaken en snijd ze in blokjes

Pel 2 uien en snij deze grof.

Verwarm 30gr boter in een soeppan en voeg de pastinaak, de ui en 2 teentjes knoflook toe.

Bak de groentes enkele minuten aan en voeg 2 liter kippenbouillon toe.

Laat de soep een half uur koken tot de pastinaken gaar zijn.

Haal de pan van het vuur en pureer de soep met een staafmixer tot een glad geheel.

Breng op smaak met zout en peper en roer er 100 dl room door.

Garneer de soep met verse bieslook en eventueel nog iets room.

Eet smakelijk, Toos van der Vring.

Beverexcursie 28 september

Vijfentwintig personen, onder wie twee kinderen, hadden zich verzameld bij Kasteel Elsloo voor de beverexcursie die in het voorjaar alsnog op de agenda werd geplaatst van 2014. Jos Diederer, natuurgids in opleiding bij IVN / CNME Maastricht en lid van IVN Munstergeleen, zocht een stageproject en kwam uit bij de beverkolonie die al vijf jaar actief is in en om Kasteelpark Elsloo. Even vroegen we ons af of de excursie wel door kon gaan want in de loop van september sloot de terrein beherende instantie, Staatsbosbeheer, het gebied af. De bevers waren in de afgelopen zomer zo enthousiast aan de slag geweest met het maken van dammen dat het beekje van weleer nu vlonders en bruggen onder water dreigde te zetten. Bepaalde punten werden afgezet met rood-wit lint en een bordje erbij waarop de wandelaar vriendelijk doch dringend wordt gemaand niet verder te gaan.

Bij het begin van de excursie, stipt om 10.00 uur, kon Jos ons geruststellen. Hij had toestemming weten te krijgen van Staatsbosbeheer om toch met onze groep, weliswaar voor het eerste traject in tweeën en verderop in subgroepen verdeeld, het hele terrein te bezoeken.

Omdat wij de bever overdag niet te zien zouden krijgen toverde Jos ons uit zijn auto – met dank aan Waterschap Roer en Overmaas – een showmodel van een volwassen bever te voorschijn. Velen waren verrast door de afmetingen van het dier, veel groter dan die van een bever- of muskusrat. Alle verdere kenmerken kwamen aan bod en Jos wist het allemaal op een duidelijke, aanstekelijke en op zijn tijd humoristische wijze uit te leggen. Ook maakte hij gebruik van foto's ter toelichting.

De wandeling die volgde was ronduit spectaculair. Eerst kwamen we bij een forse dam waar het water slechts mondjesmaat doorheen sijpelde, terwijl het verval toch wel minstens 75 cm bedroeg. Daar vertelde de gids hoe een bever te werk gaat, dat hij takken niet alleen gebruikt voor het maken van dammen en burchten, maar ook als voedsel en strooisel voor in zijn burcht en er zelfs wintervoorraden van aanlegt. Daarna ging het via (voor het overige publiek afgesloten) vlonders langs de burcht, een gestapelde takkenheuvel die de dieren aan de buitenkant met modder hadden dicht gesmeerd. De verse pootafdrukken konden we met eigen ogen zien. Wat we ook konden constateren waren de veranderingen die aan de gang waren in het hele gebied: op een gegeven moment verdween de vlonder gewoon onder water en was van de afrastering van de koeienwei alleen nog maar de bovenste draad te zien. Dat riep weer de vraag op wat de boer nu aan moest met zijn wei. Dergelijke vragen werden door Jos deskundig en to the point beantwoord. In de verte zagen we nog een reiger heel content zijn met het jachtgebied dat de bevers voor hem aanzienlijk hadden vergroot.

Natuurlijk droeg de schitterende omgeving, het kasteelpark met zijn bijzondere bomen, lang geleden hier geplant, en het mooie nazomerweer bij aan een geweldige belevenis.

De gids besloot de excursie met zijn dank aan de deelnemers en het aanbieden van de instructieve folder *Bever in uw buurt* van de Zoogdiervereniging.

Tot slot trad Hub Mulders, natuurgids van het eerste uur, naar voren en dankte in welgekozen bewoordingen de aspirant natuurgids voor de manier waarop hij deze excursie had geleid. Hub sprak daarbij ook de hoop uit dat Jos in de toekomst nog vaak in IVN-verband als natuurgids zal optreden.

De excursie werd afgesloten met een sessie van bijna alle deelnemers op het terras van Kasteel Elsloo onder het genot van koffie en vlaai.

Paddenstoelenlezing en Paddenstoelenexcursie 11 en 14 september

Enkele dagen na een interessante en geslaagde lezing vond de excursie plaats. Met elf personen vertrok Henk Henczyk vanaf Ten Eysden naar het Danikerbos. Het eerste stuk van de excursie ging over het voormalige stort dat nu een relatief jong bos geworden is. Hier waren verschillende soorten paddenstoelen te zien. Sommigen waren moeilijk op naam te brengen omdat ze uitgedroogd (hydrofaag) waren en hun originele kleur verloren hadden. Henk vertelde op een boeiende manier bijzonderheden over de soorten. Na het verlaten van het oude stortterrein kwamen we in het beukenbos.

Naast de meestal (algemene) soorten deden we twee mooie ontdekkingen. De eerste was de Kostgangersboleet, die afhankelijk is van de Aardappelbovist. Maar vlak daarna kwam de tweede mooie vondst.

Een Roodgerandehoutzwam. Deze soort is zeldzaam in onze streken.

Via de top van de Danikerberg kwamen de deelnemers aan de achterkant van de streekboerderij terecht. Onderweg waren er nog

enkele soorten ontdekt. Al met al kwam de teller op zo'n 24 soorten te staan. Dus waren alle deelnemers dik tevreden. Aan het einde van de excursie werd Henk van harte bedankt voor zijn interessante en enthousiaste uitleg.

Lex Vlieks

Fietstocht 'Sittard-Geleen-Born 70 jaar Bevrijd' 21 september

Op zondag 21 september namen, ondanks het slechte weer, 110 fietsers deel aan de fietstocht, die in het kader van "Sittard-Geleen-Born 70 jaar bevrijd" werd georganiseerd. Deze fietstocht was door Lex en Wies Vlieks uitgezet. De fietstocht voerde de deelnemers langs een groot aantal monumenten, plaquettes, en herdenkingstekens, kazematten en kerkhoven.

Ook dit jaar weer vond de fietstocht plaats in het kader van "Fietsen voor bomen", waardoor de schooljeugd later in de week dankzij onze kilometers ruim 55 bomen extra kon planten in het Absbroekbos en bij het CNME De Rollen in Born.

Er waren lovende woorden over de verzorging van de routebeschrijving en het begeleidende fotoboekje (met uitleg).

Voor de Liefhebbers:

Er zijn nog exemplaren verkrijgbaar. De tocht kan op elk moment gefietst worden in zijn geheel of in delen.

Voor de leden is de uitgave gratis. Een vrijwillige bijdrage in de drukkosten is van harte welkom.

De uitgave is verkrijgbaar tijdens activiteiten van IVN Sittard-Geleen of via het secretariaat.

Regiowandeling IVN Schinnen en IVN Spau-Beek 5 oktober

Ondanks het regenweer vertrok een groot aantal deelnemers vanaf het Home van IVN Schinnen. De route was prachtig en voerde langs een serie nieuwe en oude paden naar het Retraitehuis in het Stammenderbos. Daar werden we door IVN Spau-Beek getrakteerd op een lekkere kop koffie. Ook de terugweg langs de Geleenbeek was mooi en interessant. Deze wandeling was zeer de moeite waard. Daarom staat het komend jaar een

deel van deze trip op het programma van IVN Sittard-Geleen.

Op zoek naar het donker

Met zijn veertien gingen wij vanaf de kerk Munstergeleen kijken hoe het stond met de lichtvervuiling in en om het dorp. Zouden wij ergens nog de duisternis ervaren van onze voorouders van pakweg een eeuw geleden, die zich bij nacht en ontij door te fluiten de boze geesten van het lijf dachten te houden? In onze tijden blijkt er zoiets te zijn als horizontale en verticale lichtspreiding. De eerste kan worden afgedekt door een bos dat de stad verhult die daar achter ligt, de tweede gunt je een vol zicht als je vanuit een vliegtuig naar beneden kijkt. Met die horizontale lichtspreiding en hoe die kon variëren met het stijgen en dalen hadden we natuurlijk voortdurend te maken. Verticale lichtspreiding heb je bij nader inzien misschien ook door de reflectie van het kunstlicht tegen de wolken, zodat je altijd wel indirect wordt bijgelicht. En het is eigenlijk wonderbaarlijk hoe snel je gewend bent aan dat beperkte licht, dat evenzogoed toch iets magisch houdt: het silhouet van die zomereik op de heuvel in de verte beleef je in het donker heel anders dan bij daglicht. Nog zoiets: het geluid van een (rans-?)uil in de avond is toch ook iets heel bijzonders om te horen. Voor een uil lijkt het buitengebied van Munstergeleen ons nog redelijk natuurlijk, maar hoe zou een merel, woonachtig op de in de verte zichtbare terreinen van DSM & Chemelot, zich voelen bij de 24-uurseconomie, zo vroeg Lex, onze gids, zich vol mededogen af.

Heel donker werd het toch nog even. Dat was toen wij, komend vanaf de Wanenberg, de Botkuilweg insloegen, omhoog naar de parkeerplaats Windraak. Werkelijk even geen hand voor ogen te zien (omdat je daar het bos in loopt) en je vertrouwde er maar op dat degene die voor je liep niet zou struikelen. Gelukkig kwam iedereen veilig langs de boomstammen die daar zijn neergelegd toen de parkeerplaats en de omgeving recentelijk op de schop is geweest. En zo kwamen we veilig en wel en op de geplande tijd – twee uur na vertrek – weer aan bij de kerk van Munstergeleen, waar Lex veel dank oogstte voor zijn uitleg en de goede voorbereiding van deze Nacht van de Nachtwandeling.

Vogelexcursie Hochterband

Helaas was Jo Douven verhinderd. Met z'n vieren hebben we in de stromende regen het gebied doorkruist. Onze twee gasten uit Zwolle waren enthousiast. Rond de 1000 vogels, verdeeld over een 30 verschillende soorten, waren te bewonderen. Dat was buiten verwachting. Vooral grote groepen ganzen en eenden bepaalden het beeld. Opvallend was het grote aantal zilverreigers en blauwe reigers. Van de eenden soorten was de smient heel royaal vertegenwoordigd. Maar ook spechten en zangvogels lieten zich zien.

Lex Vliëks

Lezing 'Ecologie van het Bos' 20 november.

De lezing ging over de ontwikkeling en samenstelling van de bossen. Deze wordt sterk bepaald door de ondergrond en het klimaat. Het is een ingewikkeld samenspel tussen planten en dieren. Waarbij zij soms onderling afhankelijk zijn. Maar niet altijd. Er zijn ook profiteurs.

De lezing was heel interessant. Gert Reijnen weet zijn grote kennis over te brengen op het publiek in de zaal.

Het vervolg op deze lezing vindt plaats in Doort op zondag 14 december. Dat belooft een interessante ervaring te worden.

De krabspin revisited (aanvulling op het artikel van Toos van der Vring in het herfstnummer door Lex Vlieks)

De familie van de krabspinnen (Thomasidae) bestaat in Midden Europa (van de Noordzee tot aan de Oeral) uit z'n 50 soorten.

Meestal hebben ze een afgeplatte vorm en zijn de voorste poten zijdelings uitgestrekt. Vaak zijn de voorste twee poten langer dan de achterste twee.

Ze zijn vaak goed gecamoufleerd. Dit kan door middel van de kleur of door de tekening zijn.

De jachttechniek is eenvoudig. Zo onzichtbaar mogelijk stil wachten op de prooi. Als deze dicht genoeg bij is, snel toeslaan en doden met een giftige beet. De jachtplaats verschilt per soort (bloem, gras, zanderige plekken, etc.).

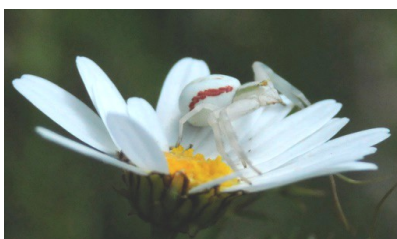
Kleurvariaties zijn vaak groot. Deze Tweelingkrabspin (r.) is daar een voorbeeld van.

Deze Gewone Kameleonspin (l.) heeft een roofvlieg gevangen. Dit spinnetje kan van kleur veranderen.

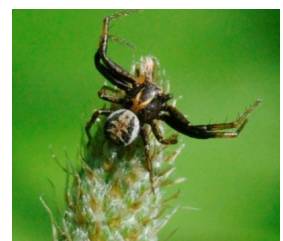
Kleurverandering komt voor bij enkele soorten. De spin kan de kleur van de ondergrond aannemen. Dit wordt aangestuurd door de ogen. Dit proces gaat langzaam. Per spin kan er een tot twee keer van kleur verwisseld worden bij deze soorten.

Mannetjes zijn klein, 3 tot 5 mm, afhankelijk van de soort. Vrouwtjes kunnen 5 tot 10 mm groot worden.

*Nog twee varianten van deze familie:
Links de Ebrechtella Tricuspidata =
drietandvormig (zie de vorm van de voorpoten)*

Rechts de Boskrabspin

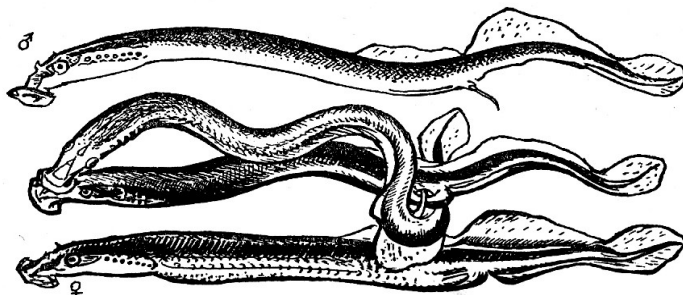
De Beekprik

In april wandelden we langs de Rode Beek in Vlodrop. De Rode Beek is hier een grensrivier.

We kwamen langs de Gitstappermolen op de grens met Duitsland. Op Duits grondgebied is er in 2008 een vispassage aangelegd. In twee talen stonden er borden met uitleg over deze vispassage. In het riviertje komt de beekprik voor, een zeldzaam en beschermd visje. Mijn belangstelling was gewekt. Ook door de afbeeldingen: wat is dit voor een vis? Het lijkt wel een slangetje.

Op internet heb ik meer gevonden.

De Beekprik is een zeldzame soort in ons land, het is een kaakloze vis die in de Benelux voorkomt. Het palingachtige dier is tot 17,5 cm lang en wordt tot 6 jaar oud. Zijn hele leven blijft de beekprik in dezelfde beekloop, er is snelstromend water nodig met een goede waterkwaliteit en een grindbodem. Hij begint als blinde larve in de modderbodem, in het vroege voorjaar verandert het dier: het krijgt ogen, vinnen en geslachtsorganen.

Boven: volw. ♂. Daaronder paring. Beneden: ♀ met kuit.

Lampetra planeri (BLOCH, 1784) • Beekprik.

(fr. Petite Lamproie de rivière, e. Brooklamprey, d. Bachneunauge, zw. Bäcknejonöga)

(Tekening uit: "Welke vis is dat?", Zutphen 1958, J. Ruting)

De volwassen prik heeft geen maag en darmen meer en houdt op met foerageren. Hij gaat stroomopwaarts op zoek naar een partner en heeft een grindbodem nodig als paaiplaats. Er wordt een nestkuil gemaakt, met hun

zuigmond verplaatsen ze steentjes. Het vrouwtje zuigt zich vast aan één van de stenen aan de rand van het nest. Een mannetje zuigt zich vervolgens vast aan haar kop en draait zijn lichaam strak om haar heen waarna de eitjes afgezet en bevrucht worden. Meer prikken maken gebruik van hetzelfde nest. Na de voortplanting sterven de dieren. De eitjes komen uit en de larven laten zich met de stroom meevoeren tot ze een geschikte slibbodem bereiken. Daar graven ze zich in en leven van kleine organismen die uit het water gefilterd worden. De larven hebben nog geen mondschijf en ogen. Na enkele jaren begint het verhaal opnieuw.

Door het verbeteren van de beeklopen in de 20e eeuw en het bouwen van stuwen werden de paaiplaatsen onbereikbaar. Ook gingen er larven verloren bij

het mechanisch schonen van beekbodems en door de watervervuiling van onze beken. Inmiddels worden oude meanders hersteld en vispassages aangelegd, zoals bij de Gitstappermolen in de Rode Beek.

Ooit hebben we in riviertjes in Frankrijk wel eens ‘slangetjes’ gezien, nu denk ik dat het beekprikken waren. Behalve beekprikken zijn er ook rivierprikken, die worden wel 30 tot 50 cm lang. En er zijn zeeprikken die 60 cm kunnen worden.

Ria van Mourik

*De naam fallus impudicus is mij gegeven
Met die fallus valt nog wel te leven
Maar ik ben hoegenaamd
Als stinkzwam niet onbeschaamd
Dus impudicus is overdreven.*

[S.T. Ekelkje]

Hiervoor in de plaats graag een knipogend steenuiltje (logo)

**Luxe bakkerij
Bie Christel**

Peterstraat 29
Munstergeleen

046 4580043

Bijenproject Provincie Limburg

Met IVN Sittard-Geleen ondersteunt IVN Munstergeleen het project, dat wordt gecoördineerd door IVN Limburg. Intussen zijn twee scholen geregistreerd als deelnemers. Ander scholen zijn met het onderwerp bezig. Naast de financiële vergoeding (maximaal € 100,-) geven wij ook lessen over wilde bijen en advies bij de bouw van een bijenhotel. Geïnteresseerden kunnen zich voor 31 december melden bij het secretariaat van IVN Sittard-Geleen.

Participatie- en adoptieproject bessenheugel in de Hof van Onthaasting

Deze hof ligt in het Hoogveld, tussen woonflats, zorgcomplex Hoogstaete en basisschool Loedoes. De speelplaats van de school wordt van de hof, ofwel het park, afgezonderd door een heugel waarvoor IVN voorjaar 2013 een plantvoorstel heeft gedaan. Het plantwerk is verricht door leerlingen van de school en bewoners van het zorgcomplex in eendrachtige samenwerking. De heugel is in de afgelopen jaren, tegelijk met de rest van het park, gemaaid op verkeerde tijdstippen, waardoor hij niet kon beantwoorden aan het gestelde doel, een flora- en faunavriendelijke heugel. Daarom hebben de initiatiefnemers, Gerrit Haak & Ben Bongers, de heugel geadopteerd. Vanaf het volgende seizoen zullen de maaibeurten in overleg met hen worden uitgevoerd. Tevens zullen zij hun best doen de leerlingen van de school bij dat onderhoud te betrekken. De gemeente zal in het komende voorjaar nog extra planten en een mengsel bloemenzaad leveren. Tijdens het bloeiseizoen kunnen determineeractiviteiten met de leerlingen worden ontplooid. Zo wordt het een bloemrijk seizoen volgend jaar met veel extra onthaasting voor de bezoekers van het park en tot lering van de Loedoes-pupillen.

Vogelwerkgroep – broedgegevens 2014

Torenavalk	Wielders,	Oirsbeek	5 jongen
	Stevens	Merkelbeek	4 eieren
Steenuil	Stevens	Merkelbeek	3 jongen
Torenavalk	Raat	Bingelrade	5 jongen
Steenuil	Wiegelnaderhof	Bingelrade	2 jongen
Steenuil	Viel	Bingelrade	spreeuw in kast
Steenuil	Viel	Bingelrade	kast leeg
		gebroed in appelboom	Jongen?
Steenuil	Dassen	Doenrade	spreeuw in kast
Torenavalk	Pijls	Puth	Kast leeg
Steenuil	P. Bal	Puth	3 jongen
Steenuil	v.d. Linden	Puth	2 eieren
Torenavalk	Houtvast	Puth	4 jongen
Torenavalk	Otten	Munstergeleen	3 jongen
Torenavalk	Otten	Munstergeleen	2 kasten leeg
Torenavalk	Cals	Thull	1 kast: 5 jongen
			1 kast: leeg
Torenavalk	zusters	Wintraak	3 jongen
Torenavalk	Quadakkers	Oirsbeek	3 jongen
Steenuil	Stevens	Puth	kast leeg – broed- plaats onder dak aantal onbekend
Bosuil		Thull	kast niet gebruikt
Bosuil		Abshoven	3 jongen & veel muizen in kast
Bosuil		Heemtuin	2 jongen
Bosuil		Wolfhagen	Kast niet gebruikt (in bos gewerkt)
Kerkuil	Oude Molen	Oirsbeek	1 ^{ste} broedsel: 6 2 ^{de} broedsel: 4
Kerkuil	Vossen	Oirsbeek	4 jongen

Dit jaar was een goed muizenjaar, dus ook een goed broedjaar!

De twee kerkuilenkasten in Oirsbeek worden overgeheveld naar de vogelwerkgroep van IVN Schinnen.

Jo Douven

Programma Winterseizoen IVN Regio Westelijke Mijnstreek

December

IVN Sittard-Geleen en IVN Munstergeleen

Zondag 14 december Ecologie van het Bos

Wandeling in Doort, het vervolg op de lezing van 20 november – zie het herfstnummer

IVN Schinnen	zo 14 of 21 dec	Kerstin/Kerstuit	
IVN Spau-Beek	vr 26 dec	Kerstwandeling	13.30 uur
IVN Elsloo	zo 28 dec	Catsop	13.30 uur
Land van Swentibold	ma 29 dec	Oliebollenborrel	14.00 uur

Januari

Zaterdag 3 januari Nieuwjaarsborrel in de Heemtuin

Zondag 11 januari Winterwandeling (IVN Sittard-Geleen en IVN Munstergeleen)

Om 14.00u start van een winterwandeling vanaf café “De Verborge Uul” aan de Millener Weg in de Selfkant. (Millen)

We wandelen naar het natuurgebied de Schwienswei, langs de vernieuwde en meanderende Roode Beek en lopen via de Selfkant door het dorp Millen terug naar het café waar we afsluiten met een drankje.

Lengte wandeling ongeveer 7 km.

Vertrek 13.40 u vanaf P-terrein Glanerbrook;

vertrek 14.00u vanaf het fietscafé.

Denkt u aan stevig schoeisel i.v.m. mogelijk modderige of gladde paadjes.

Gidsen Toos van der Vring en Annemie de Kok

Voor informatie kunt u bellen naar Toos 06-17178209

IVN Stein	za 3 jan	Nieuwjaarsborrel	
IVN Elsloo	ma 5 jan	Lezing schaduwplanten	20.00 uur
IVN Spau-Beek	zo 11 jan	Presentatie Vietnam/Cambodja	10.00 uur
IVN Stein	wo 14 jan	Scharrelkids	
IVN LvS/Born	do 15 jan	Lezing Bevers	20.00 uur
IVN Stein	wo 21 jan	Natuur-Cultuurwandeling	
IVN LvS/Born	zo 25 jan	Houtzwammenexcursie	09.30 uur

Februari

IVN Sittard-Geleen en IVN Munstergeleen

Zondag 22 februari Op zoek naar het voorjaar, ochtendwandeling over nieuwe paden in een stukje vernieuwde natuur waar de voorboden van de lente met wat geluk al te zien zijn. De wandeling gaat een beetje bergop en bergaf. Grote stukken gaan over onverharde paden en kunnen nat of modderig zijn.

9.30 uur Geleen, P-terrein Glanerbrook

10.00 uur IVN Home Schinnen, Burg Pijlsstraat 1d in Schinnen.

Begeleiding en info: Lex Vlieks, 046-4511554.

IVN LvS/Born	do 5 feb	Samenleving Bos	20.00 uur
IVN Schinnen	zo 8 feb	Ommetje Oud Merkelbeek	10.00 uur
IVN Spau-Beek	zo 8 feb	Themazondag	10.00 uur
IVN Elsloo	ma 9 feb	Lezing Insecten	20.00 uur
IVN Stein	wo 11 feb	Scharrelkids	
IVN Stein	wo 18 feb	Natuur-Cultuurwandeling	

Maart

Dinsdag 17 maart

Jaarvergadering IVN Munstergeleen

19.30 Jeugdhuis, Geldakkerstraat 2, M'geleen;

20.15 Terugblik op 40 jaar Heemtuin & overige jubilea.

Vrijdag & zaterdag 20 & 21 maart NLdoet-actie IVN Munstergeleen

De afdeling IVN Munstergeleen kan alle hulp gebruiken en doet daarom weer mee met een Nldoet-klus. U kunt zich aanmelden via:

<http://klussen.nldoet.nl/nldoet/klus>. Daar vindt u ook de beschrijving van de klus.

Info: Ben Bongers 046 4522685.

Zondag 22 maart

Openstelling 40-jarige Heemtuin (aanvang seizoen 2015).

Zondag 22 maart 2015 Werken van Steen op de Brunssumerheide (IVN Sittard-Geleen en IVN Munstergeleen)

We gaan naar de Brunssumerheide waar we tijdens onze wandeling verrast zullen worden door 11 kunstwerken van bijzondere steenformaties gerealiseerd door beeldend kunstenaar Adri Verhoeven.

Deze kunstwerken nemen je mee naar de verborgen natuur van de stenen.

De Brunsummerheide is een heuvelachtig natuurgebied van 580 ha dat bestaat uit heide, bos, venen en vennen.

Het unieke van dit gebied is de zandbodem die stamt uit de tijd dat Limburg nog aan zee lag. Dit zand is zeer voedselarm/schraal en daardoor groeien hier andere planten dan in de meeste Nederlandse heidegebieden. Door de hoogteverschillen heb je hier prachtige vergezichten. De grove den overheerst in een groot deel van het bos.

Natuurmonumenten vormt deze naaldbossen om naar gemengde loofbossen met naaldbos. In dit gevarieerde bos met de zomereik, ruwe berk en lijsterbes, mogen ook dode en omgewaaide bomen blijven liggen. Zij vormen weer een voedingsbodem voor paddenstoelen, varens en insecten die trekken weer vogels en kleine zoogdieren aan. Opslag van de vliegdennen en jonge bomen worden verwijderd van de heide, door de schaapskudde die hier overdag graast. Daardoor krijgen de zandhagedis, de levendbarende hagedis, de hazelworm en de roodborsttapuit meer bewegingsvrijheid op de heide.

Lengte van de wandeling: 5 km

Vertrek 09.30 uur Geleen, P-terrein Glanerbrook; 10.00 uur P-plaats

Schrieversheide,

Schaapskooiweg 99 Heerlen.

Gids; Toos van der Vring tel 06-17178209.

Na afloop kunnen we koffie drinken in het restaurant van het bezoekerscentrum.

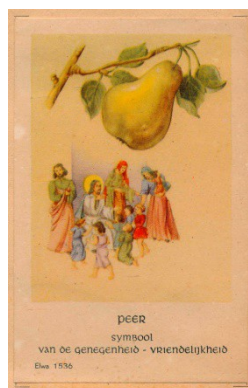
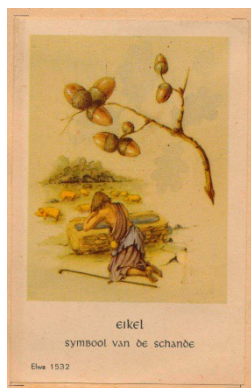
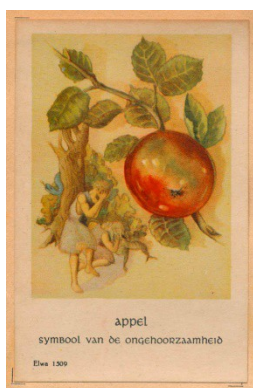
Donderdag 26 maart. Jaarvergadering en Lezing IVN Sittard-Geleen.

Lezing "Onze bomen en hun verhaal".

Ria zal op haar bekende manier de verhalen rond de naamgeving en het voorkomen van bomen brengen. Iedereen die zich de lezing 'Heiligen en Heksen' nog herinnert, kan zich hier iets bij voorstellen.

Trefcentrum, Molenstraat 42 Geleen

19.30-20.00 uur: Jaarvergadering, 20.15 uur: Lezing, Ria van Mourik

(Uit: *Bloemen uit Jezus Hof, Warmond 1946, tekeningen K. de Bree*)

IVN Elsloo	ma 2 mrt	Lezing Mijnen en Groeven	20.00 uur
IVN Spau-Beek	zo 8 mrt	Themazondag	10.00 uur
IVN Spau-Beek	zo 8 mrt	Ardennenwandeling	09.00 uur
IVN Schinnen	zo 15 mrt	Wandeling Vlodrop	09.15 uur
IVN Stein	wo 11 mrt	Scharrelkids	
IVN LvS/Born	do 12 mrt	Lezing Das en Vos	20.00 uur
IVN Stein	di 17 mrt	Jaarvergadering	
IVN Stein	wo 18 mrt	Natuur-Cultuurwandeling	
IVN Schinnen	do 19 mrt	Jaarvergadering	19.30 uur

Uitgebreidere informatie kunt U vinden op de internetpagina's van de betreffende afdelingen.

Het adres voor dierenbenodigdheden en diervoeders
CARNIBEST, NATURIS, ROPADOG, ENERGIQUE
 Steenweg 47, Sittard, Tel.: 046 4007750

Bestuur:

Pierre Wijnen, voorzitter
Prevotlaan 17
6132 BM Sittard
046 4518149 E: pierrewijnen2@gmail.com

Hub Mulders, vice-voorzitter
Meishagerstraat 10
6151 BZ Munstergeleen
046 4514399
E: h.mulders7@kpnplanet.nl

Ben Bongers, secretaris
Parallelweg 2A
6136 AN Sittard
046 4522685 E: b.j.j.m.bongers@home.nl

Harrij Gijsen, 2de secretaris
Meishagerstraat 1
6151 BZ Munstergeleen
tel.: 046 4514594

Fred (G.C.) Penners, penningmeester*
Groenstraat 16
6151 CS Munstergeleen
046 4526089 E: F.Penners@versatel.nl

* IVN Munstergeleen
IBAN: NL80RABO0135007968

Bestuursleden & schoolwerkgroep
Els Rongen
Koperslagerstraat 1
6151 DK Munstergeleen
046 4514318
E: rongen4@kpnplanet.nl

Toos v.d. Vring
Rietveldstraat 9
6132 SB Sittard
046 4511905
E: toosdekruijf@gmail.com

Coördinatoren Heemtuin: Hub Mulders & Harrij Gijsen

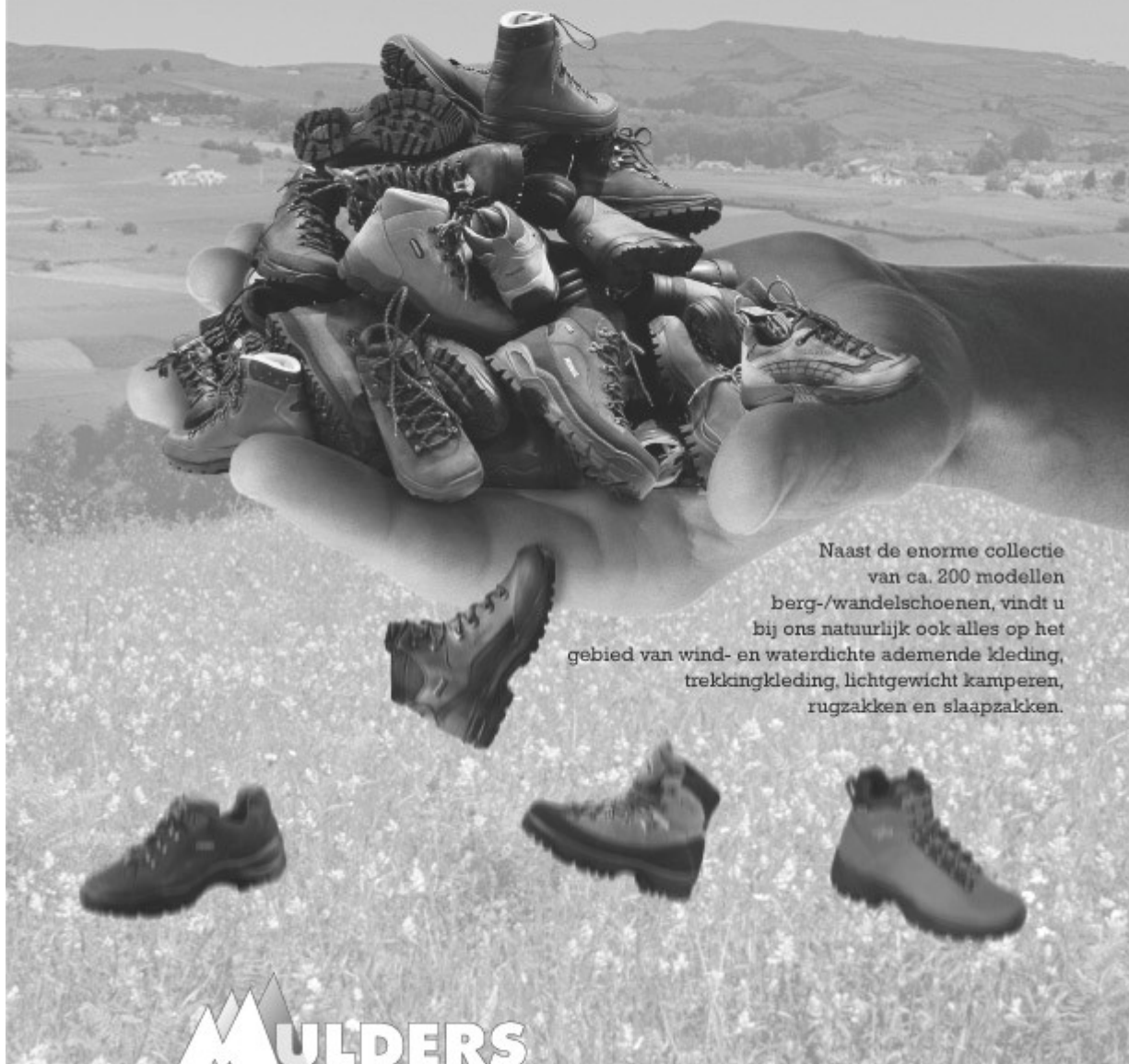
Fijne feestdagen / Contributie 2015

In dit winternummer treft u een bijlage aan voor de contributiebetaling. Wij vertrouwen erop dat u de contributie tijdig overmaakt. Onze dank daarvoor en namens de vrijwilligers van onze afdeling en de redactie wensen wij u fijne feestdagen toe en alle goeds voor 2015.

Donateurs worden leden

IVN Nederland heeft de overgangsregeling voor donateurs die IVN-leden willen worden verlengd tot 01-01-2015. Dit betekent dat u in de komende jaren een aanzienlijke reductie krijgt op uw contributie voor het lidmaatschap, als u besluit IVN-lid te worden (zie de bijsluiter bij het herfstnummer). IVN Munstergeleen verwelkomt donateurs graag als leden.

EEN KLEINE GREEP UIT ONZE ENORME COLLECTIE

Naast de enorme collectie van ca. 200 modellen berg-/wandelschoenen, vindt u bij ons natuurlijk ook alles op het gebied van wind- en waterdichte ademende kleding, trekkingkleding, lichtgewicht kamperen, rugzakken en slaapzakken.

MULDERS
BERG- EN WANDELSPORT

Molenstraat 10 | 6141 BH Limbricht | Tel. 046 4583934 | www.mulders-bergsport.nl